

RZECZPOSPOLITA POLSKA

Rzecznik Praw Dziecka

Marek Michalak

ZSS.422.7.2015.AT

Warszawa, 11 lutego 2015 r.

**Pan
Cezary Grabarczyk
Minister Sprawiedliwości**

nawiązując do mojego wystąpienia z 9 sierpnia 2012 roku o sygn. ZSS/500/19/2012/JZ, pragnę ponownie zwrócić uwagę Pana Ministra na problematykę egzekucji za granicą świadczeń alimentacyjnych zasądzanych orzeczeniami polskich sądów.

Rzecznik Praw Dziecka we wspomnianym wystąpieniu wskazywał na brak skuteczności stosowania przepisów dwóch aktów prawa międzynarodowego: *Konwencji o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą* sporządzonej w Nowym Jorku dnia 20 czerwca 1956 r. tzw. „Konwencji Nowojorskiej” oraz rozporządzenia Rady WE Nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, powołanego dalej jako „rozporządzenie 4/2009”, w przypadku gdy zobowiązanym do świadczenia alimentacyjnego jest obywatel Republiki Włoskiej.

W tym miejscu należy wskazać, że powyższy problem pozostaje w pełni aktualny, a do Rzecznika Praw Dziecka nadal wpływają prośby o interwencję w związku z rażąco opieszałością w podejmowaniu czynności urzędowych przez właściwe organy Republiki Włoskiej.

Zgodnie z założeniami Konwencji Nowojorskiej, włoski organ przyjmujący, po otrzymaniu wniosku, zobowiązany jest do podjęcia w imieniu wierzyciela alimentacyjnego wszelkich czynności niezbędnych do uzyskania alimentów, w tym wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub postępowania o stwierdzenie wykonalności wyroku sądu polskiego.

Z informacji przekazywanych Rzecznikowi przez wierzycieli, jak również przez polskie sądy okręgowe wynika, że włoski organ przyjmujący nagminnie i konsekwentnie nie

25 lat Konwencji
o Prawach Dziecka

wykonuje wniosków polskich wierzycieli w tych sprawach, ignorując monity sądu polskiego oraz interwencje podejmowane przez polskie służby konsularne. Podejmowanie interwencji za pośrednictwem polskiego Ministerstwa Sprawiedliwości oraz placówek dyplomatycznych nie rokuje szans na powodzenie, ponieważ włoskie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych prezentuje pogląd, iż w myśl art. 6 pkt 2 Konwencji Nowojorskiej może udzielić informacji na temat stanu sprawy wyłącznie instytucji kierującej wniosek alimentacyjny tj. właściwemu sądowi okręgowemu. Główne problemy występujące w trakcie postępowań na podstawie Konwencji Nowojorskiej to:

1. brak potwierdzenia przyjęcia wniosku przez włoski organ przyjmujący;
2. udzielanie informacji przez organ przyjmujący dopiero po kilkakrotnych ponagleniach;
3. niepodejmowanie czynności zmierzających do ustalenia miejsca zamieszkania dłużnika i zwrot wniosku przez organ przyjmujący;
4. wielokrotne uzależnianie podjęcia czynności przez organ przyjmujący od uzupełniania dokumentacji, pomimo iż żądane dokumenty wysłane były w ramach dokumentacji wspierającej wniosek;
5. podnoszenie zarzutu pozbawienia dłużnika prawa do obrony w postępowaniu przed sądem polskim w sytuacji, gdy wykazane jest stosownymi dokumentami, że pozwanemu skutecznie doręczono odpis pozwu wraz z pouczeniem o treści art. 1135 k.p.c.;
6. po przekazaniu wniosku przez włoskie MSW właściwym władzom miejscowym (Rządowe Biuro Terytorialne) - brak dalszych informacji o losach wniosku;
7. brak należytej reprezentacji wierzyciela alimentacyjnego przez włoskiego adwokata z urzędu.

Podobne problemy występują w trakcie wykonywania orzeczeń w zakresie zobowiązań alimentacyjnych w przypadku rozporządzenia Rady WE Nr 4/2009.

W art. 51 ust. 1 i ust. 2 rozporządzenia zostały wymienione kluczowe obowiązki organów centralnych dla ułatwienia egzekucji świadczeń alimentacyjnych w państwach członkowskich np.:

1. przyznanie lub ułatwienie przyznania pomocy prawnej;
2. udzielenie pomocy w ustaleniu miejsca pobytu dłużnika lub wierzyciela;

3. udzielenie pomocy w uzyskaniu odpowiednich informacji o dochodach, a w razie potrzeby - o innych aspektach sytuacji finansowej dłużnika lub wierzyciela, w tym informacji o położeniu majątku;
4. ułatwianie toczącego się postępowania w przedmiocie wykonania orzeczeń dotyczących świadczeń alimentacyjnych, w tym świadczeń zaległych;
5. ułatwianie pobrania i szybkiego przekazania alimentów.

W tym miejscu należy podkreślić, że rozporządzenie 4/2009 od 18 czerwca 2011 roku jest głównym aktem prawnym regulującym kwestie wykonywania orzeczeń na terytorium państw członkowskich Unii Europejskiej.

Informacje przekazywane Rzecznikowi Praw Dziecka przez sądy okręgowe wskazują, że nadal postępowania te są nieskuteczne, a polscy wierzyciele alimentacyjni nie otrzymują świadczeń należących się im od dłużników – obywateli włoskich zamieszkałych w Republice Włoskiej. Często podnoszoną przeszkodą wskazywaną przez organy włoskie jest brak prawa do obrony dłużnika w trakcie postępowania sądowego na terytorium Polski oraz niewypłacalność dłużnika, jednak przedstawiane zarzuty nie są należycie uzasadniane, mają charakter jednozdaniowych informacji.

Zgodnie z art. 74 rozporządzenia 4/2009, ocena jego stosowania zostanie przedstawiona przed upływem 5 lat Parlamentowi Europejskiemu i Komisji, natomiast przedstawiciel Ministerstwa Sprawiedliwości uczestniczy w corocznych spotkaniach organów centralnych państw członkowskich stosujących rozporządzenie 4/2009, jak i w spotkaniach Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, o którym mowa w art.73 tego rozporządzenia.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 10a ust.1 i art. 11 ust.1 ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 z późn. zm.), uprzejmie proszę Pana Ministra o ponowne zbadanie i ocenę jakości współpracy z organami Republiki Włoskiej.

Z wyrazami szacunku
Marek Piłchowski